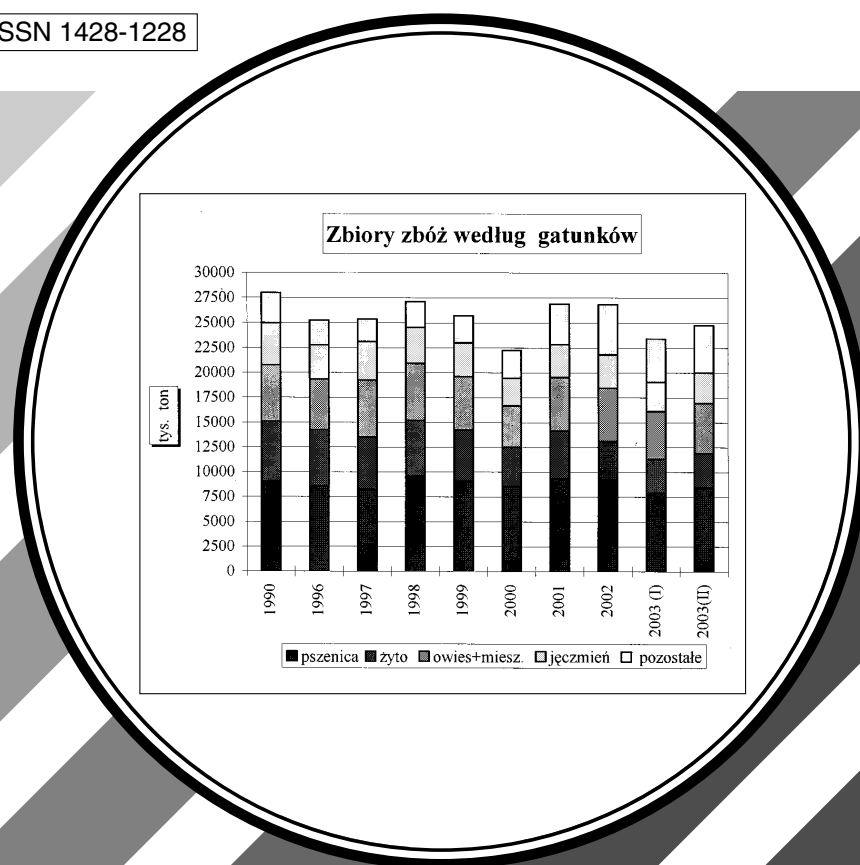


RYNEK PASZ

stan i perspektywy

ISSN 1428-1228

**ANALIZY
RYNKOWE**



PAŹDZIERNIK 2003

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
 - II. Krajowa produkcja surowców paszowych – *M. Kisiel, W. Dzwonkowski*
 - III. Popyt krajowy na surowce paszowe – *M. Kisiel, W. Dzwonkowski, M. Wigier*
 - IV. Handel zagraniczny surowcami paszowymi – *W. Łopaciuk, W. Dzwonkowski*
 - V. Sytuacja na światowych rynkach surowców paszowych – *M. Kisiel, J. Burakiewicz*
 - VI. Ceny krajowe podstawowych surowców paszowych i pasz przemysłowych
– *M. Kisiel, J. Burakiewicz, W. Dzwonkowski*
- Aneks

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel: (0·prefiks·22) 827-36-64

AUTORZY:

dr Michał Kisiel

• IERiGŻ •

Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 551

dr Jan Burakiewicz

• IERiGŻ •

Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 551

mgr Wiesław Dzwonkowski

• IERiGŻ •

Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 616

mgr Wiesław Łopaciuk

• IERiGŻ •

Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 719

mgr Marek Wigier

• IERiGŻ •

Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 438

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 25.03.2003 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Krzysztof Materko, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w październiku 2003 r.

1. Produkcja **pasz treściwych** w r. 2003/04 szacowana jest na 15.4 mln ton jednostek zbożowych (j. zb.), o 3.7 mln ton (o 19%) poniżej poziomu z r. 2002/03. Produkcja **pasz zbożowych** oceniana jest na 14.7 mln ton, tj. o 19% niżej niż w sezonie poprzednim (18.1 mln ton). Znacząco mniejsza, bo o 27% będzie produkcja wysokobiałkowych surowców paszowych.

2. O regresie produkcji pasz zbożowych przesądził szacowany na 12% spadek zbiorów zbóż (zwłaszcza pszenicy, żyta i jęczmienia). Na produkcji surowców wysokobiałkowych natomiast negatywnie zaważy głównie nieurodzaj rzepaku oraz wprowadzenie z dniem 1 listopada 2003 całkowitego zakazu stosowania w produkcji pasz przemysłowych maczek pochodzenia zwierzęcego.

3. Z powodu spadku zbiorów i 34% redukcji zapasów **podaż zbóż ze źródeł krajowych** w sezonie 2003/04, zmniejszyła się do 26 mln ton, tj. o 15%. Spadek podaży pszenicy i żyta wyniósł 19 %, jęczmienia 16 %, owsa i mieszanek zbożowych 12%, pszenżyta 11%. O 4 % zwiększy się natomiast podaż kukurydzy.

4. **Krajowe zużycie pasz treściwych**, w bieżącym sezonie wyniesie 21,4 mln ton j. zb. tj. zmniejszy się o około 3% (o niespełna 0.7 mln ton). Ograniczenie chłonności rynku stanowi głównie efekt zapowiadającego się regresu w produkcji zwierzęcej, w tym zwłaszcza w chowie trzody chlewnej. Zaważy to głównie na zużyciu pasz zbożowych, które może zmniejszyć się o około 4%, przy 8% zwiększeniu ich spasania w formie przemysłowych mieszanek paszowych. Nieznacznie – o 1.4% – wzrośnie natomiast krajowe zużycie surowców wysokobiałkowych. Zwiększy się głównie zużycie śrut nasion oleistych, (o 7–8%), co z nadwyżką skompensuje 70% spadek zużycia maczek pochodzenia zwierzęcego przewidywany w związku z rychłym wprowadzeniem zakazu ich stosowania w żywieniu zwierząt.

5. W roku 2003 odnotowuje się dalszy wzrost **popytu na pasze przemysłowe** i ich **produkcji**. Produkcja tych pasz wyniesie ok. 5,2 mln ton i będzie o około 6% większa niż w roku 2002 (4.9 mln

ton). Wzrośnie zarówno produkcja mieszanek paszowych (o ok. 6%), jak i koncentratów wysokobiałkowych (o 9%). Również w produkcji dodatków uszlachetniających do pasz, tj. koncentratów energetycznych, mieszanek mineralnych i dodatków do pasz typu Premix utrzyma się tendencja wzrostowa.

6. W 2004 r., wraz z przewidywanym obniżeniem produkcji trzody oraz stabilizacją (względnie niewielkim wzrostem) produkcji drobiu ogólna produkcja pasz przemysłowych może obniżyć się o 2–3% i wyniesie ok. 5,1 mln ton. Prognozuje się obniżenie produkcji mieszanek średniobiałkowych dla trzody o 70–100 tys. ton. Niższa będzie również produkcja koncentratów dla tego kierunku użytkowania. Wielkość produkcji pasz dla drobiu i bydła nie powinna ulec istotnym zmianom.

7. **Sytuacja ekonomiczno-finansowa firm paszowych** w pierwszym półroczu 2003 roku była dobra. Utrzymał się, powyżej poziomu bezpiecznego, wskaźnik bieżącej płynności finansowej, zwiększyła się realna wartość własnego kapitału obrotowego, znacząco zwiększyły się zyski i inwestycje. Dobre wyniki branży paszowej potwierdza także ponad dwukrotnie wyższy niż w całym przemyśle spożywczym wskaźnik rentowności netto. Dobra sytuacja finansowa utrzyma się prawdopodobnie również do końca 2003 roku.

8. W sezonie 2003/04 ogólny **import surowców paszowych**, po ubiegłorocznej jego stabilizacji, zwiększy się do wysokiego poziomu nie notowanego w latach 90-tych. Przewidywany jest 5-krotny wzrost w porównaniu z r. 2002/03 przywozu zbożowych surowców paszowych oraz 14% przyrost importu surowców wysokobiałkowych, głównie śrut nasion oleistych. Rok 2003/04 będzie natomiast drugim z kolei sezonem, w którym, dojdzie do kilkunastoprocentowej redukcji eksportu paszowych surowców, zwłaszcza wysokobiałkowych.

9. W sezonie 2002/03 (lipiec 2002 – czerwiec 2003) doszło do pewnego pogorszenia się warunków zakupu surowców wysokobiałkowych na rynku światowym. W okresie tym śruta rzepakowa w obrotach międzynarodowych zdrożała w porównaniu z sezonem ubie-

głym o około 3% do 136 USD, soja o 7% do 186 USD, a mączka rybna również o 7% do 604 USD/t. W dalszej perspektywie oczekiwać należy stabilizacji tych cen, a ich spadek, może nastąpić w II kwartale 2004 r., kiedy pojawią się na rynku zwiększone dostawy, zwłaszcza śruty sojowej z krajów Ameryki Łacińskiej.

10. W sezonie 2002/03 na rynku krajowym dominowały na ogół korzystne dla producentów pasz przemysłowych tendencje zmian cen surowców paszowych. Przez większą część sezonu tańsze niż w poprzednim były wysokobiałkowe i zbożowe komponenty mieszanek paszowych. Zdrożały one dopiero w końcówce sezonu, co dało zakładom paszowym asumpt do podwyższenia cen zbytu mieszanek i koncentratów.

11. W sezonie 2003/04 nastąpi spadek krajowego popytu na zboża, ale spadek podaży będzie daleko większy niż krajowego ich zużycia. Oznacza to istotną zmianę wzajemnych relacji popytu i podaży, która stworzy silny impuls do wzrostu krajowych cen zbóż.

12. Podobnie jak w paru sezonach poprzednich ceny pszenicy i żyta płacone producentom w okresie od lipca do października 2003 oscylują wokół ceny interwencyjnej (440 zł za tonę pszenicy i 325 zł za tonę żyta). Znaczącego wzrostu cen spodziewać się natomiast należy w I połowie r. 2004, kiedy w pełni ujawnią się niedobory zbóż. Zboża będą drożały tak długo aż osiągną poziom zapewniający opłacalność transakcji importowych, co nastąpi w II kwartale 2004, przy cenie 650–680 zł za tonę pszenicy i 460–480 zł za tonę żyta (pod warunkiem, że nie ulegnie zmianie kurs USD i Euro w relacji do złotego). Po raz pierwszy od szeregu lat rynkowe ceny pszenicy i żyta na przednówku przekroczą znacznie poziom ceny finalnej z października (570 zł/t pszenicy i 410 zł/t żyta).

13. Na razie brak jest przesłanek wskazujących na to, że ceny śruty sojowej w obrocie międzynarodowym w nowym sezonie 2003/04 będą wyższymi. Wobec tego również na rynku krajowym nie powinna ona zdrożeć, pod warunkiem jednak, że nie wzrośnie znacząco kurs USD i Euro w relacji do złotego.

SUMMARY

1. The production of concentrate feedstuffs in the 2003/04 season is currently estimated at 15.4 mio tons of grain units (GU), which would be 3.7 mio tons of GU or 19% down from the previous season. The production of grain based feedstuffs is expected 19% down from the previous season at 14.7 mio tons of GU versus 18.1 mio tons of GU the 2002/03 season. A significant decline (by 27%) is expected in the production of high-protein feed components.

2. The regress in grain-based feeds resulted from 12% decline in grain crops (particularly of wheat, rye and barley). Poor rapeseed crops and a ban on the use of animal meals in industrial feed mixing will adversely affect the production of high-protein feed components.

3. Due to declined in crops and a reduction in opening stocks by 34%, **domestic grain supplies** in the 2003/04 season was reduced by 15% to 26 mio tons. The decline in the supply of wheat and rye totalled 19%, 16% for barley, 12% for oats and mixed grain and 11% for triticale. On the other hand the supply of maize increased by 4%.

4. **Domestic use of concentrated feedstuffs** in the current season is estimated 3% down (or by 0.7 mio tons of GU) at 21.4 mio tons of GU. Reduced market capacity results from anticipated regress in livestock production, in particular in swine sector. It would mainly affect grain-based feeds use that may decline by 4%, while the use in industrially mixed feeds is to increase by 8%. Domestic use of high-protein feed components is expected to increase by 1.4%. The increase would mainly concern the use of oilseed meals (by some 7–8%), which would offset a 70% decline in the use of animal meals due to coming soon a ban on their use in animal feeding.

5. The demand for industrially manufactured feedstuffs as well as their production in 2003 showed a consequent increase by 6% to about 5.2 mio tons versus 4.9 mio tons in 2002. The production of industrial feed mixes and high-protein concentrates is fore-

cast to increase by 6 and 9% respectively. Upward tendencies are also expected in the production of feed additives such as energetic concentrates, mineral mixes and feed additives of PREMIX type.

6. Along with projected decline in swine production and stabilisation (or a slight increase) in poultry production the overall production of industrially mixed feeds in 2004 might decrease by some 2–3% to 5.1 mio tons. The production of feeds with average protein content for hogs is forecast some 70–100 thousand tons down. The production of feed concentrates for hogs is also to decline. The production of feeds for poultry and cattle should not change significantly.

7. In the first half of 2003 the economic performance of the companies operating in feed sector was relatively good. The ratio of current liquidity remained above a safe level. The value of own working capital in real terms increased. Significant increase was observed in case of generated profits and investments. Reasonable results of the sector are confirmed also by profitability ratio at net level that doubled the figure calculated for the entire food industry. Such situation is likely to remain also in the whole 2003.

8. Following a stabilisation observed in the previous season, the import of feedstuffs in the 2003/04 season will substantially increase to the highest level in the 90's. Comparing to 2002/03 the imports of grain-based feedstuffs are forecast to increase 5 times, while the imports of high-protein components (mainly oil meals) are expected to increase by 14%. On the other hand, the 2003/04 season would be the second one in row of declining exports of those commodities, in particular high-protein feed components.

9. There was some deterioration of terms of imports of high protein components in the 2002/03 season (Jul–Jun) on the world market. As compared to the previous season, rape meal prices increased by about 3% to 136 USD/t, soy meal by 7% to 186 USD/t and fish meal by 7% to 604

USD/t. In the mid-term the prices are expected to stabilise and their decline is possible in the second quarter of 2004, when the market will face growing supplies, particularly of soy meal from Latin America.

10. The 2002/03 season on domestic market was dominated with favourable for feed mixers changes in the prices of feed components. Over a major part of the season the prices of high-protein components and grains were lower than in the previous season. The prices increased barely at the end of the season, which triggered some rises in the prices of manufactured feeds and concentrates.

11. The 2003/04 season will bring a decline in demand for grains. At the same time the supply of grain is expected to decline much more deeper, which would mean a remarkable change in the market fundamentals creating a strong factors pushing up domestic grain prices.

12. Similarly to several previous seasons the prices of wheat and rye paid to the producers over the period of July – October 2003 fluctuate around intervention prices (440 PLN/t of wheat and 325 PLN/t of rye). Significant increase in the prices is expected in the first half of 2003, when grain shortages would be clearly seen in a full extent. Grain prices would keep rising until they reach a level assuring profitability of imports, which is expected in the second quarter of 2004, when wheat and rye prices reach respectively 650–680 PLN/t and 460–480 PLN/t (assuming no major shifts in PLN exchange rates versus USD and EURO). The prices of wheat and rye for the first time since a number of years are expected to exceed the level of final producer prices (intervention prices plus supplementary payment) of October (respectively 570 and 410 PLN/t).

13. So far there are no factors indicating upward trends in the prices of soy meal in the 2003/04 season. Therefore, no price rises are expected on the domestic market but only if there would not be any significant appreciation of USD and EURO against Polish currency.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazać się:

1. Rynek mleka /24/ • kwiecień 2003,
2. Rynek ziemniaka /23/ • kwiecień 2003,
3. Rynek drobiu i jaj /23/ • maj 2003,
4. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /17/ • maj 2003,
5. Rynek mięsa /24/ • maj 2003,
6. Rynek zbóż /24/ • czerwiec 2003,
7. Rynek cukru /23/ • czerwiec 2003,
8. Rynek rzepaku /23/ • czerwiec 2003,
9. Rynek owoców i warzyw /22/ • lipiec 2003,
10. Rynek ziemi rolniczej /6/ • wrzesień 2003,
11. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /24/ • wrzesień 2003,
12. Rynek pasz /14/ • październik 2003,
13. Popyt na żywność /4/ • grudzień 2003.

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2003 roku wynosi 34 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do
Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel. (0-prefiks-22) 826 50 31 wew. 685, faks 827 19 60
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
